

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

**privind adoptarea opiniei referitoare la Comunicarea comună
către Parlamentul European și Consiliu
Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride
Un răspuns al Uniunii Europene
JOIN(2016) 18**

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art. 160 - 185 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. – Luând în considerare opinia nr. 4c-19/1031 adoptată de Comisia pentru afaceri europene, în ședința din 20.09.2016, Camera Deputaților:

1. Constată că s-a generalizat percepția conform căreia mediul de securitate al UE s-a deteriorat considerabil, devenind din ce în ce mai fluid, mai periculos și mai puțin previzibil.
2. Ia act de faptul că există o cerere tot mai mare din partea cetățenilor europeni, a statelor membre și a aliaților Uniunii, ca UE să devină un "furnizor de securitate" și să își îndeplinească astfel rolul de protecție, într-un mediu de securitate grav alterat.
3. Ia act de faptul că distincția dintre securitatea internă și cea externă a devenit mai puțin clară.

Subliniază necesitatea ca UE să abordeze amenințările generate de instabilitatea din Sud și Est printr-o abordare integrată, care să conecteze toate politicile de securitate, din interior și din exterior, precum și instrumentele corelative.

4. Observă că deși UE nu generează niciun fel de amenințări hibride, este expusă masiv unor astfel de amenințări.
5. Salută abordarea Președintelui Comisiei Europene în discursul său din 14 septembrie 2016, privind Starea Uniunii, care a menționat modul de viață european ca fiind ținta a tuturor tipurilor de amenințări hibride.
6. Salută poziția exprimată de Președintele Comisiei Europene în discursul său din 14 septembrie 2016, privind Starea Uniunii, aceea că toleranța nu poate fi exersată în dauna securității și că, deși statutul de putere globală pașnică (soft power) al UE este un motiv de mândrie, ar fi naiv să credem că este suficientă, în contextul unei vecinătăți din ce în ce mai periculoase.
7. Apreciază faptul că în cazul atacurilor hibride ar trebui să existe un regim sancționator la nivelul dreptului internațional, precum și mecanisme de retorsiune pentru situația în care entitățile care desfășoară atacuri hibride nu se supun dreptului internațional.

Consideră că și Uniunea Europeană ar trebui să dispună de mecanisme de retorsiune proprii, proporționale cu riscul implicat.

8. Consideră că într-adevăr, apărarea modului de viață european, cu alte cuvinte apărarea valorilor și principiilor fundamentale ale Uniunii, reprezintă cel mai înalt obiectiv în care solidaritatea trebuie să se manifeste plener, și că acțiunile de respingere a atacurilor hibride merită orice efort și o mobilizare generală fără rezerve.
9. Apreciază faptul că diferitele tipuri de amenințări la adresa unor state membre individuale trebuie considerate drept amenințări la adresa întregii Uniuni, și că este necesară o unitate și o solidaritate puternică între statele membre, precum și o politică externă și de securitate comună coerentă.

În acest context, deplânge încercările unor state membre de a relativiza amenințări hibride grave și de a oferi suport politic și diplomatic unor state terțe, care generează astfel de provocări.

Invită Înaltul Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate și Comisia Europeană să determine motivele care stau la baza unor astfel de acțiuni divergente și să prezinte Consiliului European un raport în acest sens, cu propuneri de remediere.

10. Consideră că Uniunea Europeană trebuie să adopte imediat măsuri de combatere a degradării mediului strategic, întrucât din cauza multiplicării și a simultaneității crizelor, cu consecințe imediate chiar asupra teritoriului UE, niciun stat membru nu mai poate acționa singur, iar europenii trebuie să își exercite responsabilitățile în mod colectiv, pentru a-și asigura securitatea.
11. Ia act de faptul că măsurile de combatere a amenințărilor hibride sunt circumscrise securității, menținerii legii, ordinii și apărării naționale, toate acestea fiind elemente care se află în competența exclusivă a statelor membre, Uniunea având doar rol de sprijin prin propuneri privind organizarea cadrului instituțional și luarea de măsuri posibile pentru combaterea amenințărilor hibride.
12. Salută ideea unei abordări cuprinzătoare, care să permită Uniunii Europene, în coordonare cu statele membre, să contracareze amenințările hibride, prin crearea de sinergii între toate instrumentele relevante și prin încurajarea unei cooperări strânse între actorii relevanți.
13. Salută conștientizarea la nivelul Comisiei Europene a existenței unor provocări serioase la adresa păcii și a stabilității în vecinătatea estică și sudică a UE.

Semnaleză totuși că provocările din vecinătatea sudică se află la o scară inferioară celor din vecinătatea estică și invită Comisia Europeană să includă acest fapt în propunerile sale, întrucât prin desconsiderarea realității nu se poate elabora și pune în aplicare un plan de măsuri viabil.

14. Salută propunerea de menținere a flexibilității definițiilor privind amenințările hibride, pentru ca definiția să poată include marea diversitate de atacuri hibride și evoluția acestora.

Își exprimă surprinderea că în încercarea de definire a Comisiei Europene sunt incluse doar "(...) amestecul de activități coercitive și subversive, de metode convenționale și neconvenționale (de exemplu, diplomatice, militare, economice, tehnologice), care pot fi utilizate într-un mod coordonat de actorii statali sau nestatali pentru a realiza obiective specifice, rămânând însă sub limita pragului de stare de război declarată oficial", lipsind trăsături fundamentale precum caracterul ostil și scopul final, care este distrugerea țintei, adică a "modului de viață european".

15. Își exprimă acordul față de Comisia Europeană care consideră că în acțiunile hibride "(...) se pune accentul pe exploatarea vulnerabilităților țintei vizate", dar respinge ideea că "(...) generarea unei ambiguități în scopul împiedicării proceselor decizionale" reprezintă o constantă. Chiar dacă procesul decizional al țintei poate fi alterat de tactica "cultivării ambiguității" de către agresor, reamintește Comisiei Europene că atacurile hibride întreprinse de către actorii statali sunt ușor de identificat, adesea pentru că tocmai acești actori doresc să fie recunoscuți ca autori, pentru a pune în evidență raportul de forțe care dezavantajează ținta și care nu presupune nicio ambiguitate. Remintește Comisiei Europene faptul că în cazul evocat anterior, principala vulnerabilitate a țintei vizate este tocmai raportul de forțe defavorabil.

Consideră că ar trebui operată o distincție clară în definiția amenințărilor hibride, între actorii statali și actorii non-statali, întrucât aceștia din urmă amenință doar cu acțiuni care au efecte relativ limitate precum propaganda, sabotajele și actele de terorism.

Consideră că perspectiva menționată, aceea a raportului de forțe, demonstrează odată în plus necesitatea unității și acțiunii comune a Uniunii Europene și a statelor membre.

16. Remintește Comisiei Europene faptul că în definirea amenințărilor hibride la adresa statelor guvernate pe baze democratice ar fi trebuit precizate și elementele de continuitate în comparația făcută între operațiunile unor state din timpul războiului rece și cele actuale, definite ca amenințări hibride.

Consideră că există o similitudine între acele acțiuni și cele actuale, și că experiența trecutului recent nu ar trebui ignorată, întrucât ea poate fi utilă în identificarea și gestionarea amenințărilor hibride actuale.

17. Observă, în continuarea analizei privind definiția amenințărilor hibride propusă în Comunicare, că formularea privind acțiunile "sub limita pragului de stare de război declarată oficial" este imprecisă, întrucât nu specifică care dintre părți ar trebui să declare starea de război și nu este utilizabilă pentru că cel mai probabil, entitatea care desfășoară astfel de acțiuni nu va declara starea de război, tocmai ca tactică a războiului hibrid.

18. Consideră că cele mai semnificative acțiuni necesare pentru atingerea obiectivelor Comunicării examinate sunt: identificarea vulnerabilităților care pot afecta structurile și rețelele naționale și pan-europene și a instrumentelor comune, inclusiv indicatori, capabile să îmbunătățească protecția și reziliența infrastructurii critice, înființarea Celulei de Fuziune în cadrul Centrului European pentru analiza informațiilor (INTCEN) și înființarea punctelor naționale de contact pentru amenințări hibride, capabile să asigure cooperarea și comunicarea cu Centrul de Fuziune, înființarea unui Centru de Excelență pentru combaterea amenințărilor hibride, adaptarea capacităților de apărare cu relevanță UE, cooperarea Comisiei Europene cu statele membre și cu industria în cadrul unui Parteneriat public-privat pentru securitate cibernetică, elaborarea ghidului pentru îmbunătățirea securității cibernetice a instalațiilor, utilizarea de platforme și rețele de schimb de informații, examinarea aplicabilității și implicațiilor practice ale clauzelor de solidaritate și apărare în situația atacurilor hibride grave și cu arie largă.

19. Consideră că adoptarea unor măsuri de contracarare a amenințărilor hibride impune cunoașterea și evaluarea în detaliu a celor deja utilizate.

Salută în special ideea creării unui centru de excelență pentru abordarea amenințărilor hibride, care să analizeze printre altele și cercetarea modului în care au fost aplicate strategiile hibride.

Își exprimă speranța că o asemenea cercetare va conține cel puțin descrierea strategiei/acțiunii hibride, identificarea și numirea ca atare a principalei surse de riscuri și amenințări hibride, precum și raportul de mărime față de riscurile și amenințările hibride provocate de alte entități, denumirea entității care a recurs la astfel de strategii, locul în care au fost aplicate, relația acestor acțiuni cu dreptul internațional și cu acordurile bilaterale sau multilaterale în vigoare, efectele asupra țintelor, efectele asupra Uniunii Europene în ansamblu, capacitatea de răspuns a statelor membre sau a Uniunii Europene și posibilitatea aplicării unor măsuri, precum și alte informații necesare pentru realizarea obiectivelor Uniunii.

Se așteaptă ca studiile pentru identificarea domeniilor vulnerabile în fața amenințărilor hibride să conțină criterii de clasificare și indicatori comuni, care să includă permeabilitatea mediului de securitate națională de a fi infiltrat cu agenți ai unor entități ostile, vulnerabilitatea angajaților din structurile de securitate națională în fața acțiunilor de recrutare de către entități ostile, amenințări la securitatea națională ca urmare a unor acorduri bilaterale conținând clauze excesive, în opoziție cu angajamentele asumate prin tratatele de aderare.

20. Salută inițiativa Comisiei Europene de a pune la dispoziția statelor membre ”metodologii de evaluare a riscurilor de securitate”, precum și solicitarea ca statele membre să elaboreze studii pentru identificarea domeniilor vulnerabile în fața amenințărilor hibride.

Semnaleză dificultatea stabilirii unor criterii, indicatori și instrumente de măsurare comune, care să fie adecvate situației fiecărui stat.

Reamintește faptul că unele state membre nu sunt și membre ale Alianței Nord-Atlantice și că acestea pot avea acorduri bilaterale de securitate cu state terțe și în acest context, semnaleză că ”vulnerabilitatea” este percepută în mod diferit de către statele membre, în funcție de situația lor particulară de securitate.

Din același motiv, crede că ”alinieră politicilor, doctrinelor și conceptelor UE și a celor naționale” rămâne un proiect dezirabil în pofida dificultăților inerente.

21. Salută preocuparea Comisiei Europene față de ”campaniile de dezinformare masive, care utilizează platforme de comunicare socială pentru a controla discursul politic sau pentru a radicaliza, a recruta și coordona actori intermediari pot constitui vectori ai amenințărilor hibride”, dar semnaleză că adoptarea unor măsuri viguroase poate necesita exonerarea autorităților de eventuale acuzații privind respectarea drepturilor omului, democrației și statului de drept.

Consideră că Înalțului Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate și Comisiei Europene le revine sarcina de a iniția un proces de clarificare a conceptului drepturilor omului, prin recunoașterea dreptului la viață ca fundament al întregii construcții a acestui generos concept, precum și a principiului conform căruia drepturile omului la nivel individual nu pot restrânge și încălca drepturi similare ale altei persoane.

22. Consideră că strategia de combatere a amenințărilor hibride ar trebui să includă măsuri pe multiple paliere, de la cunoașterea/înțelegerea amenințării, la prevenirea, inclusiv reducerea vulnerabilităților interne și de apărare, care să includă o reacție promptă și adaptată.

23. Salută acțiunea privind îmbunătățirea nivelului de conștientizare, propusă spre implementare la nivelul Serviciului European de Acțiune Externă prin înființarea grupurilor operative East StratCom (task force-ului East StratCom) cu scopul de a promova o imagine pozitivă a UE în statele din Parteneriatul Estic, de a facilita utilizarea fondurilor europene și implementarea proiectelor europene, de a reacționa la propaganda anti-UE a celulei de fuziune a UE împotriva amenințărilor hibride, care va funcționa în cadrul Centrului de Informații și Analiză al UE INTCEN și prin lansarea Protocolului operațional al UE pentru combaterea amenințărilor hibride Planul de acțiune al UE (EU Playbook), care conține proceduri de urmat, începând cu faza inițială de identificare și până la faza finală de atac, precum și rolul fiecărei instituții și a fiecărui actor.

24. Apreciază faptul că documentul examinat răspunde necesității unei abordări comprehensive la nivelul statelor membre, în sensul identificării, creării cadrului adecvat de abordare și contracarării amenințărilor hibride, în principal prin consolidarea rezilienței, dar constată că deși domeniile ce concură la consolidarea rezilienței sunt corect abordate, ele nu sunt tratate exhaustiv, astfel încât nu sunt abordate unele dintre cele mai importante, precum creșterea capacității administrative a instituțiilor publice și consolidarea coeziunii sociale.

25. Se raliază Rezoluției Parlamentului European referitoare la UE într-un mediu global în schimbare - o lume mai conectată, mai contestată și mai complexă - [2015/2272(INI)], care solicită Înalțului Reprezentant să rezolve neclaritatea formulării clauzei de apărare reciprocă prevăzută la articolul 42 alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și să definească orientările și modalitățile de implementare a clauzei, pentru a le permite statelor membre să reacționeze atunci când aceasta este invocată.

26. Reține faptul că deși actele de terorism și extremismul violent nu au în sine un caracter hibrid, acțiunea de recrutare a unor membri vulnerabili ai societății în scopul radicalizării reprezintă în sine o amenințare hibridă, prin scopul urmărit de autori.

27. Relevă importanța identificării factorilor economici, politici și sociali care facilitează dezvoltarea grupărilor teroriste.

28. Susține adoptarea unor proceduri riguroase pentru eliminarea conținutului ilegal din paginile electronice și obligarea intermediarilor să respecte normele în gestionarea propriilor rețele și sisteme.

29. Consideră că politica de securitate și apărare comună are un rol semnificativ în combaterea amenințărilor hibride și că instrumentele ei ar trebui să fie complet și frecvent utilizate.

30. Constată că din decembrie 2008 până în decembrie 2012, Consiliul European nu a avut pe ordinea de zi politica de securitate și apărare comună, ceea ce reflectă propensiunea Uniunii către politici de dezvoltare socială, economică și umană.

Observă că doar schimbarea drastică a mediului de securitate a readus acest subiect pe agenda summit-urilor din decembrie 2012, decembrie 2013 și iunie 2015.

31. Constată că deși statele membre publică în mod regulat strategii naționale de securitate și apărare și orientări operaționale, nu există niciun astfel de document la nivelul UE.

32. Salută Declarația privind securitatea transatlantică, adoptată la Summitul NATO de la Varșovia, prin care s-a stabilit că apărarea colectivă rămâne responsabilitatea fundamentală a NATO, iar Parteneriatul strategic dintre UE și NATO a fost definit ca esențial pentru securitatea statelor membre.

33. Subliniază că politica de securitate și apărare comună ar trebui să consolideze pilonul european al NATO, să asigure faptul că statele europene membre ale NATO își respectă angajamentele asumate în cadrul NATO și că piatra de temelie a cooperării dintre UE și NATO o constituie complementaritatea misiunilor lor și implicit, a gamei lor de instrumente.

34. Subliniază faptul că NATO este cel mai bine dotată pentru descurajare și pentru apărare în aplicarea articolului 5 din Tratatul de la Washington privind apărarea colectivă în caz de agresiune împotriva unuia dintre membrii săi, în timp ce UE este cel mai bine dotată să facă față provocărilor la adresa securității interne a statelor membre, inclusiv actelor subversive, care nu sunt acoperite de articolul 5 din tratat.

35. Salută faptul că, în condițiile în care atât UE cât și NATO dezvoltă strategii și programe pentru combaterea amenințărilor hibride, s-au pus deja bazele intensificării cooperării UE-NATO în acest domeniu.

Crede că determinarea UE și NATO de a răspunde structurat și eficient la amenințările hibride reprezintă o componentă esențială a procesului lor de adaptare la noul mediu de securitate.

36. Reține faptul că în cooperarea UE-NATO coordonatele principale sunt avertizarea timpurie/conștientizarea situației, comunicarea strategică eficientă, securitatea cibernetică sau pregătirea răspunsului în domeniile civil și militar.

37. Consideră că schimbul de bune practici și organizarea unor exerciții comune UE-NATO pe baza unor scenarii complexe, va permite o mai bună coordonare și un răspuns prompt al statelor membre și aliate la amenințările hibride.

38. Subliniază rolul Serviciului European de Acțiune Externă și Secretariatului Internațional al NATO, care împreună cu serviciile Comisiei Europene pot dezvolta acțiuni concrete de implementare, precum și mecanisme de coordonare a personalului cu responsabilități.

39. Consideră că unul dintre obiectivele principale ale politicii de securitate și apărare comune ar trebui să fie orientarea către crearea unor unități militare multinaționale regrupate într-o formă permanentă și definirea unei politici care să conducă în cele din urmă la o apărare comună.

Agreează înființarea unui cartier general militar permanent al UE pentru a îmbunătăți capacitatea de gestionare a crizelor militare și pentru a asigura planificarea de urgență și interoperabilitatea forțelor și a echipamentelor.

Invită statele membre să consolideze cooperarea apărării colective, la nivel bilateral și în grupări regionale și să sprijină adoptarea unei cărți albe dedicate apărării UE, care să aibă la bază Strategia globală a UE.

40. Reamintind că UE nu deține capacități proprii de apărare, ci doar mecanisme de sprijinire a statelor membre în dezvoltarea acestora, semnalează faptul că cerința conform căreia Înaltul Reprezentant, în coordonare cu statele membre, să exploateze capacitățile de acțiune militară în cadrul politicii comune de securitate și apărare nu poate fi realizată, întrucât toate capacitățile militare sunt deținute de statele membre, fiind puse la dispoziția Uniunii pe baze voluntare, iar deciziile de întrebuintare a acestora se iau prin consens în cadrul Consiliului.

41. Îndeamnă statele membre să pună în aplicare pe deplin Directiva 2009/81/CE, în ceea ce privește achizițiile publice în domeniile apărării și securității și a Directivei 2009/43/CE, în ceea ce privește transferul de produse din domeniul apărării, remarcând totodată că statele membre au folosit rareori instrumentele disponibile, ca de exemplu, achizițiile comune, prin intermediul organismelor centrale de achiziție precum Agenția Europeană de Apărare.

42. Consideră că este necesară consolidarea capacităților statelor partenere din vecinătatea estică, ca sursă de securitate pentru UE.

43. În acord cu Concluziile finale ale recentei Conferințe interparlamentare pentru politica externă și de securitate comună și pentru politica de securitate și apărare comună a Uniunii Europene de la Bratislava, consideră că UE trebuie să își intensifice eforturile pentru a-și consolida guvernanta globală, inclusiv printr-o reformă cuprinzătoare a sistemului ONU, în vederea consolidării legitimității, transparenței, responsabilității și eficienței acestei organizații.

Consideră că se impune reforma Consiliului de securitate al ONU, în special în ceea ce privește componența și procedurile de adoptare a deciziilor, astfel încât să se mărească capacitatea acestuia de a acționa în mod decisiv atunci când sunt abordate provocări de securitate la nivel mondial.

44. Apreciază faptul că prevederile Cadrului comun privind contracararea amenințărilor hibride reprezintă un foarte bun fundament pentru lansarea unui proces amplu, având ca obiectiv întărirea rezilienței europene la amenințările hibride.

45. Observă că în Comunicarea examinată accentul se pune în special pe studierea și analiza amenințărilor și mai puțin pe găsirea și implementarea unor măsuri concrete, sub forma unor politici, strategii și programe capabile să soluționeze problemele ca atare.

46. Salută aportul delegațiilor României cu privire la propunerea prezentată, care au susținut atât în cadrul Uniunii Europene, cât și în cel al NATO, necesitatea consolidării capacităților de combatere a amenințărilor hibride.

Având în vedere natura amenințărilor hibride, un rol important revine statelor, la nivel național, iar un răspuns eficient la aceste amenințări presupune asigurarea unei coordonări între toate instituțiile relevante. În același timp, UE și NATO pot facilita și sprijini eforturile naționale și pot asigura un răspuns coordonat, în mod special cu privire la amenințări de tip hibrid cu efect transfrontalier.

47. Consideră că această temă trebuie să rămână o prioritate în perioada imediat următoare, cu accent asupra implementării documentelor conceptuale agreate și mobilizarea resurselor necesare. Schimbul de bune practici între statele membre UE și NATO, precum și sprijinul acordat partenerilor interesați sunt, de asemenea, elemente care trebuie abordate cu maximă atenție.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 27 septembrie 2016, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

Florin IORDACHE

București, 27 septembrie 2016

Nr. 85.